

I Norge är den sedan åtskilliga år tillbaka helt försvunnen. I Finland tycks tendensen vara densamma som i Sverige. I Danmark finns den fortfarande.

Den medtagna utbredningskartan är baserad på

de av mig kända fynden. Den visar, att bålgetingen tillhör ekregionens insekter. Den verkliga orsaken till bålgetingens successiva försvinnande är ett problem, som återstår att lösa.

Aleksandrs Šulcs

★22.11.1911 †8.11.1987

Inte utan anledning har svenska entomologer genom åren riktat ett speciellt intresse mot den baltiska insektsfaunan. När nu en av dess främsta kännare, Aleksandrs Šulcs från Riga i Lettland, avlidit, har också svensk, och kanske än mer finsk, fjärilsforskning förlorat en viktig utpost.

Aleksandrs Šulcs började samla fjärilar redan 1929 och under 1930-talet vistades han sommartid

på olika orter i Lettland varvid samlingen stadigt växte. 1931 påbörjade han studier i matematik och naturvetenskap vid Lettlands Universitet. Han specialiserade sig på systematisk zoologi och avlade sin magisterexamen 1939. Under perioden 1936–1944 arbetade A. Šulcs som lärare, f f i Riga, varefter han tjänstgjorde som föreståndare för den zoologiska avdelningen i Naturvetenskapliga

Museet i Riga. Senare (1959–1969) uppehöll han en tjänst vid den botaniska avdelningen i samma museum. Under denna period ägnade han sig speciellt åt den adventiva floran i Lettland, företrädesvis den i trakten av Riga. Ett resultat av hans forskning var den goda kännedomen om intressanta växtplatser och då han under 1960-talet också ledde fältstudier för högskolestuderanden i trakten av Daugavpils i sydöstra Lettland fick han tillfälle att besöka förut okända områden, som uppvisade en mycket intressant fjärilsfauna. I synnerhet i Škaunes Oos, senare avsatt som reservat bl a pga den unika floran, kunde A. Šulcs notera anmärkningsvärda fjärilsarter.

Under åren 1969–1979 var Aleksandrs Šulcs medarbetare i avdelningen för naturskydd vid det Vetenskapliga Forskningsinstitutet för Skogsbruk i Lettland, varefter han pensionerades. Sedermera ägnade han sig helt åt den lettiska fjärilsfaunan och de flesta av hans artiklar, nästan uteslutande publicerade i finska *Notulae Entomologicae*, kom till under de senaste 15 åren.

Aleksandrs Šulcs' privatsamling kom så småningom att omfatta ca 15 000 exemplar, innehållande 2 100 arter av de 2 300 som påträffats i Lettland. Han har själv funnit och rapporterat 304 arter som nya för Lettland. Han arbetade med fördömlig noggrannhet och i de fall han tvekade om artstillhörighet kontaktade han utländska kollegor för konsultation, varigenom hans kontakter även med svenska lepidopterologer etablerades.

Genom bortgången av Aleksandrs Šulcs har nordeuropeisk fjärilsforskning förlorat en framstående representant, men tomrummet efter honom har lyckligtvis till betydande del redan fyllts ut av hans son, Ivars Šulcs, som sedan slutet av femtioalet deltagit i faderns exkursioner och som även stått som medförfattare till artiklar under de senaste åren. Kontinuiteten av lettisk fjärilsforskning synes därmed tryggad.

Bengt Å. Bengtsson

Recension

Jacobs, W. & Renner, M. 1988. *Biologie und Ökologie der Insekten. Ein Taschenlexikon*. Andra omarbetade upplagan. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart. 690 s, 1 201 svartvita illustrationer. ISBN 3-437-20352-5. Pris 68 DEM.

Detta komprimerade uppslagsverk om insekter i fickformat är verkligen användbart. Prof. Maximilian Renner vid universitetet i München står för den grundliga omarbetningen av den förre Prof. Werner Jacobs första upplaga från 1974. Uppslagsorden är huvudsakligen namn på insekter, såväl på tyska som på latin. De latinska namnen är upptagna från släktesnivå och uppåt. Som regel ges för släktesnamnen hänvisning till den aktuella familjen vars biologi behandlas relativt utförligt. Nästan samtliga europeiska insektfamiljer behandlas, men av släkten omnämns endast de stör-

re eller mer intressanta. Även många entomologiska facktermer förklaras utförligt.

Illustrationerna är mycket välgjorda och trots sin begränsade storlek mycket informativa. Över 800 litteraturreferenser ges i texten och finns samlade i en imponerande lista bak i boken. Övervikten av tyska arbeten är påfallande. Texten hålls i telegramstil och är mycket faktsäckad. En härlig blandning av uppgifter om utseende, beteende, fysiologi, formriktighet, levnadssätt m m serveras på ett smakfullt sätt. Boken borde ha sin plats i varje entomologs bokhylla. Tyskan borde inte vara något hinder. Tänk på den suveräne glesbygdsskildraren Sune Jonssons Mannen i det blå huset som lärde sig främmande språk för att rätt kunna uttala de främmande orden på sina gramfonskivor.

Anders Nilsson